

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 28-2/16-1/2
EPA 1033 XXV
Podgorica, 21. mart 2016. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 62. sjednice, održane 21. marta 2016. godine podnosi Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O UZIMANJU I PRESADIVANJU LJUDSKIH ORGANA U SVRHU LIJEČENJA, koji je podnijela Vlada Crne Gore

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 62. sjednici, održanoj 21. marta 2016. godine razmotrio je PREDLOG ZAKONA O UZIMANJU I PRESADIVANJU LJUDSKIH ORGANA U SVRHU LIJEČENJA, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Uvodne napomene o Predlogu zakona dao je ministar zdravlja dr Budimir Šegrt koji je, između ostalog, saopštio da:

- je donošenje ovog zakona nametnula potreba daljeg i potpunijeg usaglašavanja sa propisima Evropske unije, podsjećajući da je Direktivom Evropske unije iz 2009. uzimanje i presađivanje ljudskih organa u svrhu liječenja bilo definisano na isti način kao i uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja, dok je Direktivom iz 2013. godine definisano odvajanje ova dva procesa, zbog čega je i Skupština Crne Gore u septembru 2015. godine donijela novi Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja;

- se Predlogom zakona propisuju procedure, način uzimanja, transporta i presađivanja organa, kao i sljedljivost, kvalitet, sigurnost cijelog postupka i obaveza evidentiranja i praćenja svih neželjenih posljedica i reakcija;

- je Predlogom zakona utvrđeno da je davanje organa moguće samo na dobrovoljnoj osnovi, zbog čega se sprečava svaka moguća zloupotreba;

- je Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja bio u skupštinskoj proceduri prije godinu i po, ali zbog odredbe o pretpostavljenoj saglasnosti za uzimanje organa nije dobio potrebnu većinu;

- je pretpostavljena saglasnost evropski standard i najbolji način za obezbjeđivanje mogućnosti da se pacijentima kojima je neophodno obezbijedi adekvatan broj organa koji mogu biti upotrijebljeni za produžavanje života;

- je od 2009. godine kada je donešen prvi Zakon o uzimanju i presađivanju djelova ljudskog tijela u svrhu liječenja do danas manje od 400 lica potpisalo donorsku karticu;

- svijest građana Crne Gore u ovoj oblasti još nije dovoljno razvijena, jer transplantacija nije dovoljno promovisana, što je propust prvenstveno zdravstvenih radnika i cjelokupnog zdravstvenog sektora, uključujući i Ministarstvo zdravlja;

- kao ljekar i građanin Crne Gore, a manje kao ministar zdravlja nije zadovoljan ovim Predlogom zakona zato što je izostala pretpostavljena saglasnost;
- zbog toga bi trebalo uložiti dodatne napore za kvalitetniju promociju transplantacije kako bi se u narednom periodu stvorili uslovi za zakonsko definisanje pretpostavljene saglasnosti.

Tokom rasprave je zaključeno da je transplantacija sve prisutnija u svijetu i da je to nekada jedini mogući vid liječenja, pa u Crnoj Gori, kao i u svijetu, sve više postoji potreba za organima za transplantaciju. Ocijenjeno je važnim jačanje svijesti koja svakako nije kao u Evropi, pa je edukacija i promocija zadatak svih nadležnih institucija, medija, nevladinog sektora, ali i onih koji su produžili svoj život upravo zahvaljujući transplantaciji. Zdravstveni sistem ima najveću odgovornost, jer mora biti inicijator svega u ovoj oblasti. Važnom je ocijenjena mogućnost razmjene organa među državama u cilju zadovoljenja potreba, kao i uspostavljanje saradnje sa državama koje imaju više iskustva u ovoj oblasti.

Ukazano je na potrebu edukacije medicinskih radnika u zdravstvenim ustanovama na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou, a razmijenjena su mišljenja o tome da li je ovim zakonom potrebno propisati norme o obaveznoj edukaciji. Takođe, bilo je riječi i o mogućnosti stvaranja banke pojedinih organa.

Ministar zdravlja dr Budimir Šegrt je saopštio da je u pripremu za transplantaciju uključen cio zdravstveni sistem, ali se ona može realizovati samo na tercijarnom nivou. U vezi sa edukacijom podsjetio je da je Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, kao sistemskim zakonom, definisano da je edukacija svih zdravstvenih radnika i saradnika obavezna zbog čega ne smatra potrebnim da se to posebno definiše ovim zakonom, napominjući da će procedure o svim fazama transplantacije biti definisane podzakonskim aktima.

Po prvi put u našem zdravstvu Budžetom za 2016. godinu planirana su sredstva u iznosu od 700.000 eura za jedinstveni Program stalne stručne edukacije na svim nivoima zdravstvene zaštite, pripremljen u saradnji Kliničko-bolničkog centra, Instituta za javno zdravlje i Medicinskog fakulteta, uz koordinaciju Ministarstva zdravlja. S obzirom da je početkom februara počela njegova realizacija, nada se da će se ovakvim pristupom i temeljnom, sistematskom i obaveznom edukacijom podići kvalitet zdravstvene zaštite.

Takođe, insistiraće se na saradnji sa stručnim licima i institucijama koje imaju više znanja i iskustva u ovoj oblasti.

Iako bi i sam želio da postoji, smatra da stvaranje banke organa nije moguće bez pretpostavljene saglasnosti. Kako Crna Gora još uvijek nije članica Eurotransplanta u kojem važi princip reciprociteta, usvajanjem ovog zakona steći će se uslovi da naša država, bez obzira na mali broj stanovnika i u kojoj ne postoji pretpostavljena saglasnost, ima korist od članstva.

Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova "za") **podržao** Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja i predlaže Skupštini **da ga usvoji.**

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik prim. dr Izet Bralić, član Odbora.

